

Věc C-267/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

28. března 2019

Předkládající soud:

Trgovački sud u Zagrebu (Chorvatsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

20. března 2019

Oprávněná:

PARKING d.o.o.

Povinná:

SAWAL d.o.o.

(omissis)

Soudní dvůr Evropské unie

(omissis)

Předmět:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a žádost o výklad odůvodnění rozsudků Soudního dvora ze dne 9. března 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), a Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), podaná ve věci projednávané předkládajícím soudem pod spisovou značkou Povrv-1614/18.

Předkládající soud předně žádá o ochranu osobních údajů oprávněné a povinné coby účastnic hlavního řízení.

Předkládající soud žádá:

V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) Smlouvy o Evropské unii a s článkem 267 Smlouvy o fungování Evropské unie Trgovački sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu, Chorvatsko) coby vnitrostátní soud podává prostřednictvím soudce Mislava Kolakušiće žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se jednotného

výkladu a uplatňování unijního práva a žádost o výklad rozsudků, které Soudní dvůr vyhlásil ve věcech C-484/15 a C-551/15, ve věci Povrv-1614/18 projednávané Trgovačským sudem u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) (příloha 1).

V rozsudku ze dne 9. března 2017 ve věci C-551/15 Soudní dvůr rozhodl, že „[n]ařízení č. 1215/2012 musí být vykládáno v tom smyslu, že notáři v Chorvatsku, kteří v mezích pravomocí, které jim svěřuje vnitrostátní právo, jednají v exekučním řízení na základě ‚veřejné listiny‘, nespadají pod pojem ‚soud‘ ve smyslu uvedeného nařízení“.

I když se Soudní dvůr ke skutečnosti, že notáři v Chorvatsku nejsou oprávněni vydávat usnesení o nařízení exekuce na základě veřejné listiny, vyjádřil jasně a jednoznačně, tato praxe, jež je v rozporu s nařízením č. 1215/2012, přetrvává. Od vydání rozhodnutí Soudním dvorem dne 9. března 2017 vydali notáři více než jeden milion usnesení o nařízení exekuce.

Od 1. července 2013 je Chorvatská republika plnoprávným členem Evropské unie, jejíž orgány všem občanům a právnickým osobám ze všech členských států zaručují rovné právní zacházení.

Soudy Chorvatské republiky vykládají rozhodnutí vydané Soudním dvorem ve věci C-551/15 nejednotně s tím, že většinou mají za to, že se vztahuje výlučně na notářsky vedená exekuční řízení, ve kterých je povinným fyzická osoba se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie.

Například ve věcech Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 a Povrv-3380/18 Trgovačský sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) zachoval účinky platebních rozkazů vydaných usneseními vydanými notáři vůči zahraničním právnickým osobám.

Naproti tomu ve věci Povrv-113/18 Trgovačský sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) odmítl návrh na nařízení exekuce podaný k notáři a zrušil usnesení o nařízení exekuce vydané notářem na základě veřejné listiny.

Právní názory a rozhodnutí chorvatských soudů, které vedou k rozdílnému a diskriminačnímu uplatňování práva a nařízení č. 1215/2012 ve vztahu k občanům a právnickým osobám z Chorvatské republiky na straně jedné a k občanům a právnickým osobám z jiných členských států Evropské unie na straně druhé, předkládající soud nepřipouští.

Trgovačský sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) se proto coby vnitrostátní soud obrací na Soudní dvůr se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce s cílem zajistit jednotné uplatňování unijního práva ve všech členských státech a dodržení zásady rovného zacházení a rovnosti všech občanů a právnických osob při uplatňování unijního práva ve věci Povrv-1614/18 projednávané předkládajícím soudem.

S ohledem na nejednotné uplatňování rozhodnutí Soudního dvora je předložení této žádosti nezbytné za účelem určení, zda jsou si v souvislosti s uplatňováním unijního práva na území Chorvatské republiky fyzické a právnické osoby z Chorvatské republiky coby občané Evropské unie rovny s fyzickými a právnickými osobami z jiných členských států Unie a zahraniční právnické osoby rovny se zahraničními fyzickými osobami.

Předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby tuto žádost spojil s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce podanou Općinským sudem u Novom Zagrebu (městský soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko) pod číslem C-657/18 a s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce podanou předkládajícím soudem dne 11. března 2019 a tyto věci projednal společně.

V souladu s článkem 94 statutu Soudního dvora Evropské unie a s doporučeními pro vnitrostátní soudy o zahájení řízení o předběžné otázce odůvodňuje předkládající soud, Trgovački sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu), svou žádost takto:

I. Stručné shrnutí předmětu sporu a relevantních skutkových okolností tak, jak je zjistil předkládající soud ve věci zapsané pod spisovou značkou Povrv-1614/18

Účastnicemi hlavního řízení jsou PARKING d.o.o., Chorvatsko, (*omissis*), oprávněná v exekučním řízení, a SAWAL d.o.o., Slovinsko, (*omissis*), povinná v exekučním řízení. Dne 25. dubna 2016 bylo na základě návrhu na nařízení exekuce na základě veřejné listiny zahájeno exekuční řízení a dne 23. května 2016 notář (*omissis*), Chorvatsko, vydal na základě veřejné listiny usnesení o nařízení exekuce, kterým povinné nařídil uhradit do 8 dnů vymáhanou pohledávku označenou v návrhu na nařízení exekuce ve výši 100 kun, zvýšené o zákonné úroky z prodlení a o náklady řízení ve výši 1 741,25 kuny. Pohledávka ve výši 100 kun je založena na výpisu z ověřených účtů (*omissis*), veřejné listiny, a týká se výzvy k zaplacení poplatku podle Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji (zákon o Chorvatském rozhlasu a televizi). Výzva byla povinné předána spolu s usnesením o nařízení exekuce dne 9. února 2017. Povinná včas podala proti tomuto usnesení námitku, ve které popřela základ a výši pohledávky a mimo jiné namítla, že chorvatský notář není a nemůže být příslušným soudním orgánem.

Podle rozsudků vyhlášených Soudním dvorem ve věcech C-484/15 a C-551/15 nelze notáře v Chorvatsku, kteří jednájí v exekučním řízení na základě „veřejné listiny“, považovat za soud ve smyslu nařízení o evropském exekučním titulu ani pro účely použití nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Soudní dvůr dále poukazuje v těchto rozsudcích na to, že dodržení zásady vzájemné důvěry mezi členskými státy Unie v oblasti spolupráce v občanských a obchodních věcech vyžaduje, aby rozhodnutí přijatá orgány jednoho členského státu, která mají být vykonána v jiném členském státě, byla přijata v soudním řízení, které skýtá veškeré záruky nezávislosti a

neutrannosti, jakož i dodržení zásady kontradiktornosti. Řízení předcházející vydání usnesení o nařízení exekuce přitom není kontradiktorním řízením a toto rozhodnutí není vydáno soudním orgánem, nýbrž notářem, kterého, jak bylo již uvedeno, nelze považovat za soud. Z těchto úvah lze vyvodit, že zmíněné usnesení je vydáno orgánem, který nemá absolutně žádnou pravomoc, takže se použijí normy upravující absolutní nedostatek pravomoci. Předkládající soud proto nemůže akceptovat akty přijaté absolutně nepravomocným orgánem, v důsledku čehož v námitkovém řízení proti usnesení o nařízení exekuce nelze pokračovat. Proto platí, že je-li něco neplatné od počátku, nemůže se stát platným ani je nelze konvalidovat v průběhu řízení, neboť takový postup by byl v rozporu se zásadou rovnosti zbraní.

II. Obsah vnitrostátních ustanovení použitelných na věc a relevantní vnitrostátní judikatura

Sporným ustanovením je článek 1 Ovršného zakona (zákon o exekuci, dále jen „exekuční řád“) (zveřejněný v Narodných novinách č. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 a 73/17), tedy vnitrostátního zákona, který notářům dává pravomoc provádět nucené vymáhání pohledávek na základě „veřejné listiny“ vydáváním usnesení o nařízení exekuce coby exekučních titulů bez výslovného souhlasu povinného. Vzhledem k tomu, že spornou je otázka pravomoci notářů v této věci spadající do občanskoprávní oblasti, soud se meritem věci nezabýval.

Prvostupňový soud dospěl k závěru, že odůvodnění a výklad rozsudků Soudního dvora ze dne 9. března 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), a Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), mají dopad i ve vnitrostátním právu, a ve věci Povrv-1614/18 uplatnil tuto judikaturu a tento výklad Soudního dvora.

Judikatura:

Ve věci Povrv-57/18 (příloha 2) Općinski sud u Novom Zagrebu (městský soud v Novém Záhřebu) odmítl návrh na nařízení exekuce a zrušil usnesení o nařízení exekuce vydané notářem s odkazem na rozsudek Soudního dvora ve věci C-551/15, což odůvodnil následovně: „Řízení předcházející vydání usnesení o nařízení exekuce [...] není kontradiktorním řízením a toto rozhodnutí není vydáno soudním orgánem, nýbrž notářem, kterého, jak bylo již uvedeno, nelze považovat za soud. Z těchto úvah lze vyvodit, že zmíněné usnesení je vydáno orgánem, který nemá absolutně žádnou pravomoc, takže se použijí normy upravující absolutní nedostatek pravomoci. Předkládající soud proto nemůže akceptovat akty přijaté absolutně nepravomocným orgánem, v důsledku čehož v námitkovém řízení proti usnesení o nařízení exekuce nelze pokračovat. Proto platí, že je-li něco neplatné od počátku, nemůže se stát platným ani je nelze konvalidovat v průběhu řízení, neboť takový postup by byl v rozporu se zásadou rovnosti zbraní.“

Naproti tomu Županijski sud u Puli (župní soud v Pule, Chorvatsko) usnesením č. Gž Ovr-645/2018 (příloha 3) zrušil rozhodnutí Povrv-57/18 s následujícím odůvodněním: „[...] právní názor prvostupňového soudu stran nedostatku

pravomoci notářů v řízeních o vydání usnesení o nařízení exekuce na základě veřejné listiny je nesprávný, neboť jejich pravomoc stanoví hlava dvacátá šestá exekučního řádu (Narodne novine č. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 a 73/17), takže notář postupoval správně, když podle ustanovení článku 282 exekučního řádu na základě námítky podané povinnou proti usnesení o nařízení exekuce, které vydal na základě veřejné listiny, postoupil věc prvostupňovému soudu, aby ten coby příslušný soud rozhodl v námitkovém řízení. Vzhledem k tomu, že v této věci má povinná hlášený pobyt v Chorvatské republice, na území spadajícím do příslušnosti prvostupňového soudu, měl tento soud v tomto stadiu řízení v souladu s čl. 282 odst. 3 exekučního řádu rozhodnout o námitce povinné podle článků 57 a 58 exekučního řádu a vydat rozhodnutí v souladu s těmito ustanoveními. Prvostupňový soud se tím, že v důsledku nesprávného uplatnění článku 16 ZPP [Zakon o parničnom postupku (občanský soudní řád)] odmítl návrh na nařízení exekuce a v celém rozsahu zrušil usnesení o nařízení exekuce na základě veřejné listiny pro absolutní nedostatek pravomoci notáře, dopustil porušení podstatných formálních náležitostí definovaného v čl. 354 odst. 1 a vyplývajícího z nesprávného uplatnění článku 16 ZPP a čl. 21 odst. 1 exekučního řádu, na nějž je poukázáno v odvolání [...]“.

Županijski sud u Puli (župní soud v Pule) má tudíž za to, že účinky části usnesení notáře, kterým notář ukládá povinnému úhradu dotčené částky, lze zachovat.

Stejně tak Trgovački sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) zachoval ve věcech Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 a Povrv-3380/18 (příloha 4) účinky platební povinnosti uložené usneseními o nařízení exekuce vydanými notáři vůči povinným zahraničním právníckým osobám.

Naproti tomu ve věci Povrv-113/18 (příloha 5) Trgovački sud u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu) odmítl návrh na nařízení exekuce podaný k notáři a zrušil usnesení o nařízení exekuce vydané notářem na základě veřejné listiny s odkazem na rozsudek Soudního dvora ve věci C-551/15, což odůvodnil následovně: „Řízení předcházející vydání usnesení o nařízení exekuce [...] není kontradiktorním řízením a toto rozhodnutí není vydáno soudním orgánem, nýbrž notářem, kterého, jak bylo již uvedeno, nelze považovat za soud. Z těchto úvah lze vyvodit, že zmíněné usnesení je vydáno orgánem, který nemá absolutně žádnou pravomoc, takže se použijí normy upravující absolutní nedostatek pravomoci. Předkládající soud proto nemůže akceptovat akty přijaté absolutně nepravomocným orgánem, v důsledku čehož v řízení o odporu proti usnesení o nařízení exekuce nelze pokračovat. Proto platí, že je-li něco neplatné od počátku, nemůže se stát platným ani je nelze konvalidovat v průběhu řízení, neboť takový postup by byl v rozporu se zásadou rovnosti zbraní.“

Tato rozhodnutí vnitrostátních soudů dokládají rozdílnost právních názorů na pravomoc notářů vydávat exekuční tituly.

III. Uvedení důvodů, na základě kterých má předkládající soud pochybnosti o výkladu nebo platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i vztah, který spatřuje mezi těmito ustanoveními a vnitrostátními právními předpisy použitelnými ve sporu v původním řízení

Účelem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je zajistit jednotné uplatňování unijního práva ve všech členských státech a dodržení zásad rovného zacházení a rovnosti všech občanů a právnických osob při uplatňování unijního práva, jakož i sjednotit judikaturu vnitrostátních soudů při uplatňování *acquis* Unie.

Článek 6 odst. 1 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod stanoví, že každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Článek 14 téže Úmluvy zaručuje zákaz diskriminace a stanoví, že užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení. Podle článku 18 SFEU je v rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti. Předkládající soud má za to, že v projednávané věci jsou chorvatští státní příslušníci a chorvatské právnické osoby diskriminovány ve srovnání se státními příslušníky a právnickými osobami z jiných členských států Evropské unie, což plyne z citovaných rozsudků Soudního dvora ze dne 9. března 2017, *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199), a *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193). Podle uvedených rozsudků se exekuční tituly neuznávají jako takové v ostatních členských státech Unie ve smyslu nařízení o evropském exekučním titulu a nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Vnitrostátní právní předpisy tudíž dávají notářům pravomoc vydávat exekuční tituly, které v ostatních členských státech Evropské unie nejsou uznávány jako takové ani jako soudní rozhodnutí. Z odůvodnění těchto rozsudků jasně vyplývá, že řízení vedené notářem neskýtá záruky nezávislosti a nestrannosti a není kontradiktorní. Tato situace vede k nerovnému zacházení s fyzickými a právnickými osobami z Chorvatské republiky ve srovnání s fyzickými a právnickými osobami z jiných členských států Evropské unie, jakož i k nerovnému zacházení se zahraničními fyzickými a právnickými osobami, a to v takovém rozsahu, že to představuje diskriminaci. Skutečnost, že řízení není kontradiktorní, vede k nerovnému zacházení mezi stranami, čímž je porušeno základní právo na spravedlivý proces zakotvené v evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Právo obchodních společností vyžaduje harmonizaci evropských pravidel v této oblasti v Unii s cílem posílit právní jistotu, a podpořit tak hospodářskou činnost a investice v souladu se smlouvou o přistoupení a Smlouvou o fungování Evropské unie. Výklad, který je v rozporu se zásadou rovnosti obchodních společností, znevýhodňuje vnitrostátní společnosti ve srovnání se společnostmi

z jiných členských států Unie, což je v rozporu se zásadami, na nichž je Unie založena.

Předběžné otázky znějí konkrétně takto:

1. Je ustanovení vnitrostátního práva, a sice článek 1 Ovršného zakona (exekuční řád) (zveřejněný v Narodných novinách č. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 a 73/17), který notářům dává pravomoc provádět nucené vymáhání pohledávek na základě veřejné listiny vydáváním usnesení o nařízení exekuce coby exekučních titulů bez výslovného souhlasu povinné právnické osoby usazené v Chorvatské republice, s ohledem na rozsudky vyhlášené Soudním dvorem ve věcech C-484/15 a C-551/15 v souladu s čl. 6 odst. 1 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a s článkem 18 [...] Smlouvy o fungování Evropské unie?

2. Lze výklad podaný v rozsudcích Soudního dvora Evropské unie [ze dne 9. března 2017, Zulfikarpašić (JC-484/15[, EU:C:2017:199),] a [Pula Parking (JC-551/15[, EU:C:2017:193),] uplatnit ve výše popsané věci Povrv-1614/2018 projednávané předkládajícím soudem a konkrétně musí být nařízení č. 1215/2012 vykládáno v tom smyslu, že notáři v Chorvatsku, kteří v mezích pravomocí, které jim svěruje vnitrostátní právo, jednají v exekučním řízení na základě „veřejné listiny“, v němž jsou povinnými právnické osoby usazené v jiných členských státech Evropské unie, nespádají pod pojem „soud“ ve smyslu uvedeného nařízení?

(omissis)

(omissis) [adresa elektronické pošty]

Přílohy:

- 1) dokumentace k věci v původním řízení, Povrv-1614/18, přílohy č. 1 až 20;
- 2) judikatura Općinského sudu u Novom Zagrebu (městský soud v Novém Záhřebu), věc Povrv-57/18, přílohy č. 21 a 22;
- 3) judikatura Županijského sudu u Šibeniku (župní soud v Šibeniku), věc Gž Ovr-645/18, přílohy č. 23 a 24;
- 4) judikatura Trgovačkého sudu u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu), věci Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 a Povrv-3380/18, přílohy č. 24 až 29;
- 5) judikatura Trgovačkého sudu u Zagrebu (obchodní soud v Záhřebu), věc Povrv-113/18, přílohy č. 30 a 31.